

BONIFACII V

ROMANI PONTIFICIS

EPISTOLÆ TRES.

(Maas', Collect. Concil. t. X.)

EPISTOLA PRIMA.

BONIFACII PAPÆ V AD JUSTUM NUPER ROFFENSEM EPISCOPUM, MODÒ MELLITI SUCCESSOREM IN ARCHIEPISCOPATU CANTUARIE.

Laudat eum quod Adelvaldum regem ad fidem perduxerit, speransque alios perducturum, pallium mittit, jusque ordinandi episcopos ei concedit.

Dilectissimo fratri Justo Bonifacius.

Quam devote^a, quamque etiam vigilanter pro Christi Evangelio elaboraverit vestra fraternitas non solum epistolæ a vobis directæ tenor, imo indulta desuper operi vestro perfectio indicavit. Nec enim omnipotens Deus aut sui nominis sacramentum, aut fructum vestri laboris deseruit, dum ipse prædicatoribus Evangelii fideliter repromisit: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi* (Matth. xxviii). Quod specialiter, injuncto vobis ministerio, ejus clementia demonstravit, aperiens corda gentium ad suscipiendum prædicationis vestræ singulare mysterium. Magno enim præmio fastigiorum vestrorum delectabilem cursum bonitatis suæ suffragiis illustravit, dum creditorum vobis talentorum fidelissimæ negotiationis officii uberem fructum, impendens ei quod signare possitis, multiplicatis generibus præparavit. Hocque etiam illa a vobis repensatione collatum est, qui injuncto ministerio jugiter persistentes, laudabili patientia redemptionem gentis illius expectatis, et vestris ut proficerent meritis eorum est salvatio propinata, dicente Domino: *Qui perseveravit usque in finem, hic salvus erit* (Matth. x, xxiv). Salvati ergo estis spe^c patientiæ et tolerantæ virtute, ut infidelium corda naturali ac superstitioso morbo purgata sui consequerentur misericordiam Salvatoris.

Susceptis namque apicibus filii nostri Adelvaldi regis, reperimus quanta sacri eloquii eruditione ejus animum ad veræ conversionis et indubitæ fidei credulitatem fraternitas vestra perduxerit. Qua ex re de longanimitate clementiæ cœlestis certam assumentes fiduciam, non solum suppositarum ei gentium plenissimam salutem, imo quoque vicinarum, vestræ quoque prædicationis ministerio credimus subsequendam, quatenus, sicut scriptum est, consummati operis vestri merces a retributore omnium bonorum Domino tribuatur. Et vere per omnem terram^d exisse sonum eorum, et in fines orbis terræ verba ipsorum (Psalms. xviii), universalis gentium confessio

A (suscepto Christianæ sacramento fidei) protestatur.

Pallium præterea per latorem præsentium fraternitati tuæ benignitatis studiis invitati direximus, quo videlicet tantum in sacrosanctis mysteriis celebrandis licentiam utendi impertivimus: concedentes etiam tibi ordinationes episcoporum, exigente oportunitate, Domini præveniente misericordia, celebrare; ita ut Christi Evangelium plurimorum annuntiatione in omnibus gentibus quæ necdum conversæ sunt dilatetur. Studeat ergo tua fraternitas hoc quod sedis apostolicæ humanitate percepit, intemperate mentis sinceritate servare, intendens cujus rei similitudine tam præcipuum indumentum humeris tuis bajulandum susceperis. Talemque te Domini imploranda clementia exhibendum stude, ut indulti muneris præmia non cum reatitudine, sed cum commodis animarum ante tribunal summi et venturi Judicis repræsentes. Deus te incolumem custodiat, dilectissime frater.

EPISTOLA II.

AD EDUVINUM REGEM ANGLORUM.

Eum ad fidem Christianam exhortatur.

Viro glorioso Edivino regi Anglorum Bonifacius episcopus servus servorum Dei.

Licet summæ divinitatis potentia humanæ locutionis officiis explanari non valeat^b, quippe quæ sui magnitudine ita invisibili atque ininvestigabili æternitate consistit, ut eam nulla ingenii sagacitas quanta sit comprehendere disserereque sufficiat, quia tamen ejus humanitas ad insinuationem sui, reseratis cordis januis, quæ de semetipsa proferantur secreta humanis mentibus inspiratione clementer infundit, ad annuntiandam vobis plenitudinem fidei Christianæ, sacerdotalem curavimus sollicitudinem prærogare, ut perinde Christi Evangelium, quod Salvator noster omnibus præcepit gentibus prædicari, vestris quoque sensibus inserentes, salutis vestræ remedia propinemus.

Supernæ igitur majestatis clementia, quæ cuncta solo verbo præceptionis suæ condidit et creavit, cælum videlicet et terram, mare et omnia quæ in eis sunt (dispositis ordinibus quibus subsisterent) cœterni Verbi sui concilio et sancti Spiritus unitate dispensans, hominem ad imaginem et similitudinem suam ex limo terræ plasmatum constituit, eique tantum præmii prærogativam indulisit, ut eum cunctis præponeret atque, servato termino præceptionis,

^a Bed., lib. II, cap. 8.

^b Bed., lib. II, cap. 10.

æternitatis subsistentia præmuniret. Hinc ergo Deum A Patrem, Filium, et Spiritum sanctum, quid est individua Trinitas, ab ortu solis usque ad occasum humanum genus, quippe ut creatorem omnium atque factorem suum, salutifera confessione fidei veneratur et colit. Cui etiam summities imperii rerumque potestates submissæ sunt, quia ejus dispositione omnium prælatio regnorum conceditur. Ejus ergo bonitatis misericordia, totius creaturæ suæ dilatandæ subsidiis, etiam in extremitate terræ positarum gentium corda frigida sancti Spiritus fervore in sui quoque agnitione mirabiliter est dignata succedere. Quæ enim in gloriosi filii nostri Audubaldi regis gentiumque ei suppositarum illustratione clementia Redemptoris fuerit operata, plenius ex vicinitate locorum vestram gloriam conjicimus cognovisse. Ejus B ergo mirabile donum, et in vobis certa spei cælestis længanimitate conferri confidimus. Cum profecto gloriosam conjugem vestram quæ vestri corporis pars esse dignoscitur, æternitatis præmio per sacri baptismatis regenerationem illuminatam agnovimus.

Unde præsentis stylo gloriosius, vos adhortandos cum omni affectu intimæ charitatis curavimus, quatenus abominatis idolis eorumque cultu, spretisque sanorum fatuitatibus, et auguriorum deceptibilibus blandimentis, credatis in Deum Patrem omnipotentem, ejusque Filium Jesum Christum, et Spiritum sanctum, ut credentes a diabolicæ captivitatis nexibus, sanctæ et individue Trinitatis cooperante potentia, absoluti, æternæ vitæ possitis esse participes. Quanta autem reatitudinis culpa teneantur astricti hi qui idololatriarum perniciosissimam superstitionem colentes amplectuntur, eorum quos colunt exempla perditionis insinuant. Unde de eis per Psalmistam dicitur: *Omnes dii gentium dæmonia, Dominus autem cælos fecit (Psal. xcxy)*. Et iterum: *Oculos habent et non vident, aures habent et non audiunt, et nares habent et non odorabunt. Manus habent et non palpabunt, pedes habent et non ambulabunt. Similes ergo efficiuntur his qui spem suæ confidentiæ ponunt in eis (Psal. cxm)*. Quomodo enim juvandi quamlibet possunt habere virtutem hi qui ex corruptibili materia inferiorum etiam suppositorumque tibi manibus construuntur, quibus videlicet artificium humanum accomodans, eis inanimatam membrorum similitudinem contulisti; qui nisi a te moti fuerint, ambulare non poterunt, sed tanquam lapis in uno loco positus, ita constructi, nihilque intelligentes, ipsaque insensibilitate obruti, nullam neque lædendi neque juvandi facultatem adepti sunt? Qua ergo mentis deceptione eos deos quibus vosipsi imaginem corporis tradidistis colentes sequimini, iudicio discreto reperire non possumus.

Unde oportet vos, suscepto signo sanctæ crucis, per quod humanum genus est redemptum, exsecrando diabolicæ versutiæ supplantationem, qui divinitatis operibus invidus æmulusque consistit, a cordibus vestris abjicere, injectisque manibus, hos

* Bedæ, lib. II, cap. 18.

quos eatenus materiæ compage vobis deos fabricastis, confringendos diminuendosque summo prope procurare; ipsa enim eorum dissolutio corruptioque, quæ nunquam viventem spiritum habuit, nec sensibilitatem a suis factoribus potuit quolibet modo suscipere, vobis patenter insinuet, quod nihil erat quod eatenus colebatis, dum profecto meliores, vos qui Spiritum viventem a domino percepistis, eorum constructione nihilominus existatis; quippe quos Deus omnipotens, ex primi hominis quem plasmavit cognatione deductos, per sæcula innumerabilibus propaginibus pullulære constituit.

Accedite ergo ad agnitionem ejus qui vos creavit, qui vobis vitæ insufflavit spiritum, qui pro vestra redemptione Filium suum unigenitum misit, ut vos ab originali peccato eriperet et ereptos de potestate diabolicæ nequitie cælestibus præmiis muneraret. Suscipite verba prædicatorum et Evangelium Dei quod vobis annuntiant, quatenus credentes, sicut sæpius dictum est, in Deum Patrem omnipotentem, et in Jesum Christum ejus Filium, et Spiritum sanctum, et inseparabilem Trinitatem, fugatis dæmoniorum sensibus, expulsaque a vobis sollicitatione venenosi et deceptibilis hostis, per aquam et Spiritum sanctum renati, ei cui credideritis in splendore gloriæ sempiternæ cohabitare ejus opitulatione et munificentia valeatis.

Præterea benedictionem protectoris vestri beati Petri apostolorum principis vobis direximus, id est, camisiam cum ornatura in auro una, et læna Auci- C riana una, quod petimus ut eo benignitatis animo gloria vestra suscipiat, quo a nobis noscitur destinatum.

EPISTOLA III.

AD EDELBURGAM EDUVINI REGIS CONJUGEM.

Gratulatur eam fidem recepisse, monetque ut hoc merito suo regi præstet beneficium. Munuscula etiam mittit, speculum argenteum, et pectinem eburneum.

Dominæ gloriosæ filix Edelburgæ reginæ, Bonifacius episcopus servus servorum Dei.

Redemptoris nostri benignitas humano generi, quod pretiosi sanguinis sui effusione a vinculis diabolicæ captivitatis eripuit, multa providentia, quibus salvaretur, propinavit remedia; quatenus sui nominis agnitione diverso modo gentibus innotescens, creatorem suum suscepto Christianæ fidei agnoscerent sacramento: quod quidem vestræ gloriæ sensibus cælesti collatum munere mystica regeneratio vestræ purgationis patenter innuit.

Magno ergo largitatis Dominicæ beneficio mens nostra gaudio exsultavit, quod scintillam orthodoxæ religionis in vestri dignatus est conversione succendere. Ex qua re non solum gloriosi conjugis vestri, imo totius gentis suppositæ vobis intelligentiam in amorem sui facilius inflammaret. Didicimus namque, referentibus his qui ad nos gloriosi filii nostri Audubaldi regis laudabilem conversionem nuntiantes pervenerunt, quod etiam vestra gloria, Christianæ fidei suscepto mirabili sacramento, piis et Deo placitis

Jugiter operibus eniteseat. Ab idolorum etiam cultu, seu fauorum auguriorumque illecebris se diligenter absteineat, et ita in amore Redemptoris sui immutata devotione persistens invigilet, ut ad dilatandam Christianam fidem incessabiliter non desistat operam commodare.

Cumque de glorioso conjugē vestro paterna charitas sollicitē perquisisset, cognovimus quod eatenus abominandis idolis serviens ad suscipiendam vocem prædicatorum suam distulerit obedientiam exhibere. Qua ex re non modica nobis amaritudo congesta est, ab eo quod pars corporis vestri ab agnitione summæ et individux Trinitatis remansit extranea. Unde paternis officiis vestræ gloriosæ Christianitatis nostram commotionem non distulimus conferre, adhortantes quatenus divinæ inspirationis imbuta subsidiis importune et opportune agendum non differas, ut et ipse Salvatoris nostri Domini Jesu Christi cooperante potentia Christianorum numero copuletur, ut perinde intemeratæ societatis fœdere jura teneas maritalis consortii. Scriptum namque est: *Erunt duo in carne una (Matth. xix)*. Quomodo namque unitas vobis conjunctionis inesse dici poterit, si a vestræ fidei splendore interpositis detestabilis erroris tenebris remanserit ille alienus? Unde orationi continuo insistens, a longanimitate cœlestis clementiæ illuminationis illius beneficia impetrare non desinas. Ut videlicet quos copulatio carnalis affectus unum quodammodo corpus exhibuisse monstratur, hos quoque unitas fidei, etiam post hujus vitæ transitum, in perpetua societate conservet. Insiste ergo, gloriosa fida, et summis conatibus duritiam cordis ipsius religiosa divinorum præceptorum insinuatione mol-

lires summopere dematura, infundens sensibus quantum sit præclarum quod credendo suscipere mysterium, quantumve sit admirabile quod præmium consequi meruisti. Frigiditatem carnis sancti Spiritus annuntiatione succende, qua amoto torpore perniciosissimi cultus, divinæ calore jus intelligentiam tuarum exhortationum quantatione succendat; ut perfecto [perfecto] Scripturæ testimonium per te expletum indubi præclareat: *Salvabitur vir infidelis per mulierem (I Cor. vii)*. Ad hoc enim misericordiam nicæ pietatis consecuta es, ut fructum fidei et rumque tibi beneficiorum Redemptori tuo multum resignares. Quod equidem, suffragante præsidio dignitatis ipsius, ut explere valeas, assiduis assistimus precibus postulare. His ergo prædicatione paternæ vobis dilectionis exhibentes officia, mur ut nos (reperita portitoris occasione) de hinc per vos superna potentia mirabiliter in conventu conjugis vestri submissæque vobis gentis difuerit operari, prosperis quantocius nuntiis letis; quatenus sollicitudo nostra, quæ de vestrorumque omnium animæ salute optabiliter deranter exspectat, vobis nuntiantibus relecte illustrationemque divinæ propitiationis in vobis sam opulentiùs agnoscentes, hilari confessione tori omnium bonorum Deo et beato Petro apostolorum principi uberes merito gratias exsolvamur.

Præterea benedictionem protectoris vestri Petri apostolorum principis vobis direximus, C speculum argenteum, et pectinem cburneum tum, quod petimus ut eo benignitatis animo vestra suscipiat quo a nobis noscitur destinatum.

APPENDIX.

EPISTOLA

AD JUSTUM ARCHIEPISCOPUM CANTUARIENSEM.

Dilectissimo fratri Justo, Bonifacius episcopus servus servorum Dei.

Susceptis vestræ dilectionis apicibus, in quibus reperimus, inter alia, plurimos ex gentilitate ibidem degentium, Deo omnipotenti et Domino nostro Jesu Christo auxiliante conversos, maxime autem in partibus Cantii ad veri Dei nostri fidem vestris laboribus esse perductos, valde gratulati sumus. Eadbaldi quoque regis animum ad veræ agnitionis viam esse correctum, Dominum omnipotentem in id laudavimus, qui sui nominis sacramentum vestrique laboris fructum non deseruit, sicut ipse prædicatoribus Evangelii veraciter repromisit: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi*. Multa est clementia apud Deum, quæ multa est in nobis demonstrata, cum aperiantur corda barbararum gentium ad suscipiendum prædicationis vestræ singulare mysterium. Ut enim proficerent vestris meritis, eorum est salvatio propinata, Domino dicente: *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit*; et alibi: *Consummati operis vobis merces a retributore omnium bonorum Domino tribuetur*. Cognovi siquidem in vestris syllabis ut sanctæ recordationis prædecessor noster Gregorius constituit Augustino et omnibus successoribus suis, in posterum metropolitanam et primitivam sedem in civitate Dorobernia, ubi caput totius gentis

Anglorum a diebus paganorum habetur. A nunc per revelationem Jesu Christi, qui est caput totius Christianitatis, eadem civitas exa et orthodoxa fides, quæ est radix nobilissima, collocatur, ut ex illa segete uberrimum fructus operis ad pabulum cœlestis patriæ omnem in metiri queant. O quam felix illa civitas quæ in se Christum habitatorem habere, expulsis hostis insidiis! Felix illa civitas, felix et tota cum illa superna misericordia visitare non desit, quos ante mundi creationem prædestinasti sibi sociare! Quare absit ab omni Christiano illa civitate Dorobernia aliquid minuatur aut inmutetur nunc, vel in futuris temporibus, quæ in decessore nostro domino papa Gregorio statuti quoquo modo res humanæ quassentur. Sed in auctoritate beati Petri apostolorum principis id præcipientes firmamus, ut in Dorobernia e semper in posterum metropolitanus totius Britanniæ locus habeatur, omnesque provinciæ regni Anglæ præfati loci metropolitanæ ecclesiæ subjiciantur mutilata perpetuæque stabilitate decernimus, autem ecclesiam, utpote specialiter consistentem potestate et tuitione sanctæ Romanæ Ecclesiæ quis conatus fuerit imminuere, eique de cœlestis potestatis jure quidquam abstrulerit, auferat Deus de libro vite, sciatque se sub anathematis oculis esse notatum. Deus te incolumem cum reverentissime frater.

* Mansi, Suppl. tom. I, pag. 470, ex Wilkins, tom. I, pag. 52.